

Problem hałasu, odoru i zanieczyszczenia światłem w oczach Polaków

Raport TNS Polska dla



MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA



Problem hałasu, odoru i
zanieczyszczenia światłem

© TNS Listopad 2015



MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

Spis treści

1

O badaniu 4

2

Wyniki badania 7

3

Aneks 20

Raport *Problem hałasu, odorów i zanieczyszczenia światłem w oczach Polaków* przygotowany został na zlecenie Ministerstwa Środowiska przez Zespół Badań Społecznych w TNS Polska. Projekt sfinansowany został ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.



Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej

1

O badaniu



Problem hałasu, odorów i
zanieczyszczenia światłem

© TNS Listopad 2015



MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

Informacje o badaniu



Termin badania: 13 – 19 listopada 2015 roku.



Próba: ogólnopolska, reprezentatywna próba 1022 mieszkańców Polski w wieku 15 i więcej lat.



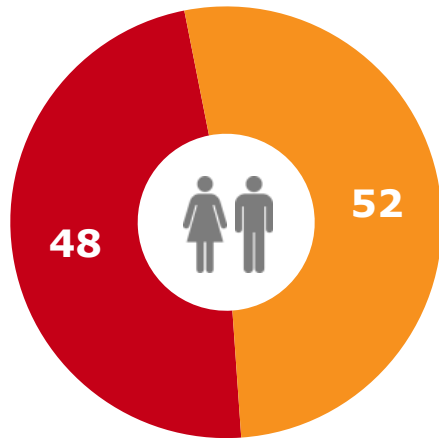
Technika: wywiady bezpośrednio wspomagane komputerowo (CAPI).



Zasadniczo prezentowane na wykresach wyniki są przedstawione w wartościach procentowych (chyba że opis wykresu wskazuje coś innego). Udziały procentowe zaokrąglone są do liczb całkowitych. Oznacza to, że w niektórych przypadkach, tj. w pytaniach jednoodpowiedziowych, wyniki mogą nie sumować się do 100%.

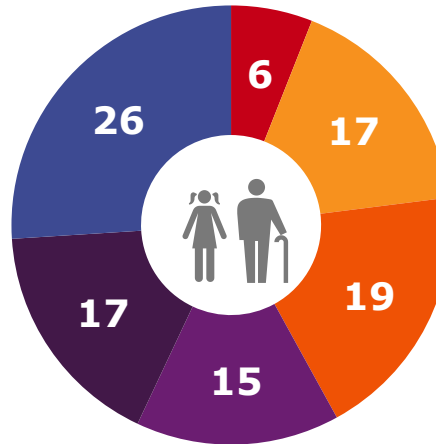
Charakterystyka respondentów

Płeć



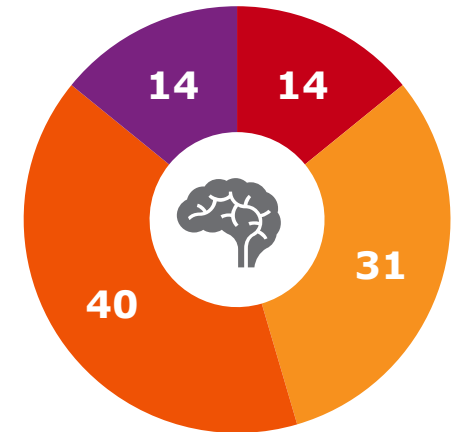
■ mężczyzna ■ kobieta

Wiek



■ 15 – 19 lat
■ 20 – 29 lat
■ 30 – 39 lat
■ 40 – 49 lat
■ 50 – 59 lat
■ 60 lat i więcej

Wykształcenie



■ podstawowe / gimnazjum
■ zasadnicze zawodowe
■ średnie / pomaturalne
■ licencjat / wyższe

Dane w [%]

N=1022

2

Wyniki badania



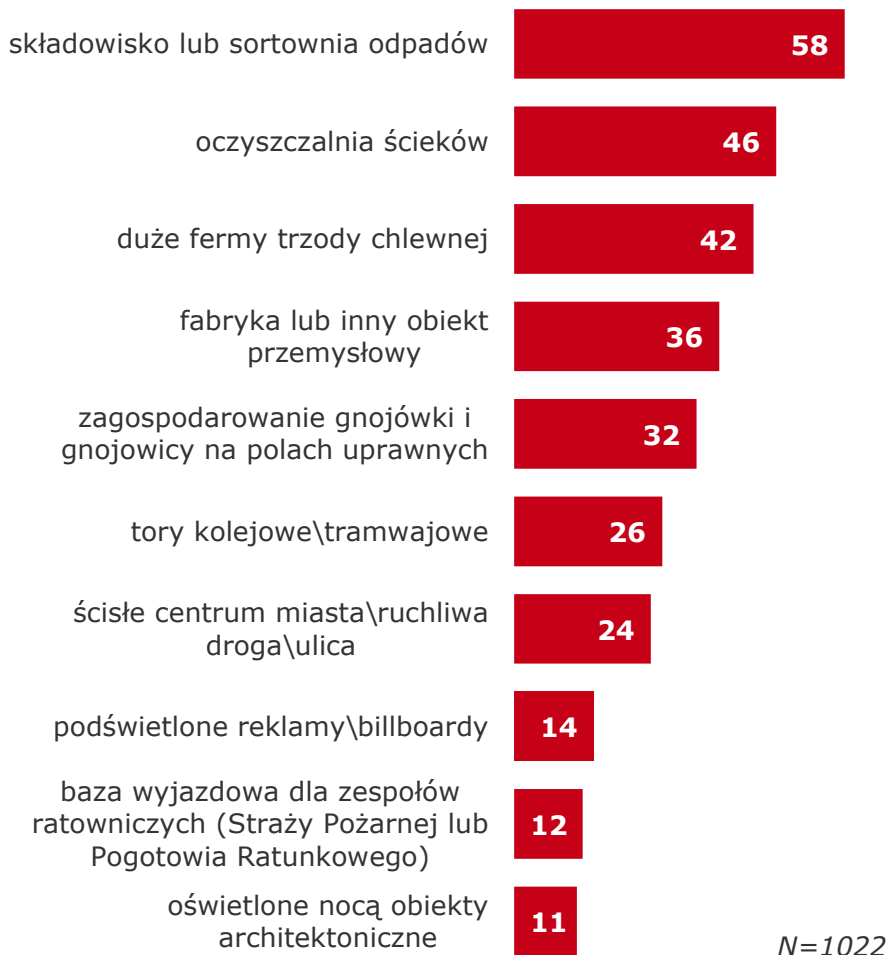
Problem hałasu, odoru i
zanieczyszczenia światłem

© TNS Listopad 2015



MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

Co byłoby najbardziej uciążliwe w sąsiedztwie Pana/Pani miejsca zamieszkania? Proszę wskazać 3 przykłady: (możliwość wskazania max. 3 odpowiedzi)



Do największych potencjalnych uciążliwości w sąsiedztwie miejsca zamieszkania Polacy najczęściej zaliczają składowisko lub sortownię odpadów (58%). Niespełna połowa respondentów wskazuje na oczyszczalnię ścieków (46%), a dwie piąte na duże ферmy trzody chlewnej (42%).

Około jedna trzecia badanych mówi także o fabrykach/ innych obiektach przemysłowych (36%) lub o zagospodarowaniu gnojówki i gnojowicy na polach uprawnych (32%). Jedna czwarta Polaków wspomina o torach kolejowych/ tramwajowych (26%) i o ruchliwych drogach/ ulicach (24%). Najbardziej respondentów za uciążliwe uznają podświetlone reklamy/ billboardy (14%), bazy wyjazdowe dla zespołów ratunkowych np. Straży Pożarnej (12%), czy oświetlone nocą obiekty architektoniczne (11%).

Mieszkańcy mniejszych miejscowości (do 100 tys. ludności) częściej niż mieszkańcy większych miast wskazują na problem zagospodarowania gnojówki i gnojowicy na polach uprawnych. Mieszkańcy największych miast w Polsce (powyżej 500 tys. ludności) częściej natomiast zwracają uwagę na uciążliwości związane z oczyszczalniami ścieków (59% wobec 46% dla ogółu). Mieszkańcy regionu wschodniego częściej niż innych regionów wskazują na składowisko lub sortownię odpadów (71% wobec 58% dla ogółu) oraz oczyszczalnię ścieków (56% wobec 46%). Wiek, płeć, wykształcenie nie różnicują znacząco odpowiedzi respondentów w temacie uciążliwości w sąsiedztwie.

Obiekty, które znacząco utrudniają codzienne funkcjonowanie w sąsiedztwie miejsca zamieszkania

Czy w sąsiedztwie Pana(i) miejsca zamieszkania znajdują się obiekty, które znacząco utrudniają Panu(i) codzienne funkcjonowanie? (możliwość wskazania tylko jednej odpowiedzi)

nie
96%

tak
4%

Jakie? (pytanie otwarte)
Liczba osób, które wymieniły poszczególne obiekty



N=1022

N=38

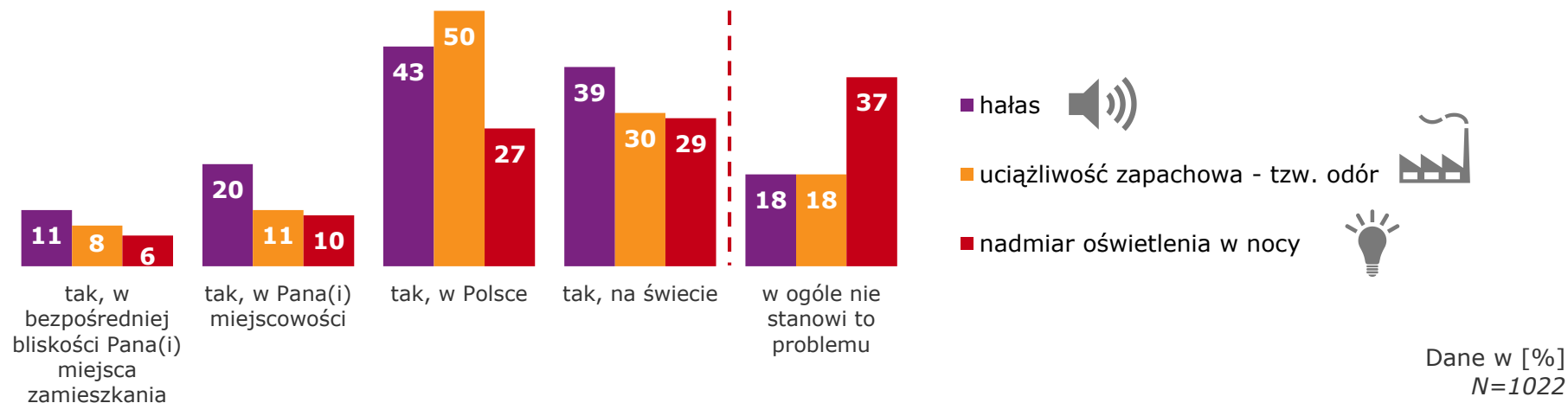
Przeważająca większość Polaków ocenia, że w sąsiedztwie ich miejsca zamieszkania nie ma obiektów, które znacząco utrudniałyby im codzienne funkcjonowanie. Uważa tak 96% respondentów. Przeciwnego zdania jest czterech na stu zapytanych (4%). W przeliczeniu na populację około milion osób ma poczucie, że żyje w sąsiedztwie obiektu, który powoduje istotne uciążliwości dla codziennego funkcjonowania. Częściej w takiej sytuacji są mieszkańcy regionu zachodniego (8%) niż północnego (1%), południowego (2%) czy wschodniego (3%).

Spośród 38 osób, które doświadczają takich utrudnień, 29 jako źródło niedogodności podaje ruchliwe ulice, 18 – hodowlę trzody chlewnej, 13 – zakład przemysłowy, 11 – gospodarstwo rolne, 8 – oczyszczalnię ścieków lub tory kolejowe/tramwajowe, 5 – lotnisko.

Wiek, płeć, wykształcenie oraz wielkość miejsca zamieszkania nie różnicują znacząco odpowiedzi respondentów w tym temacie.

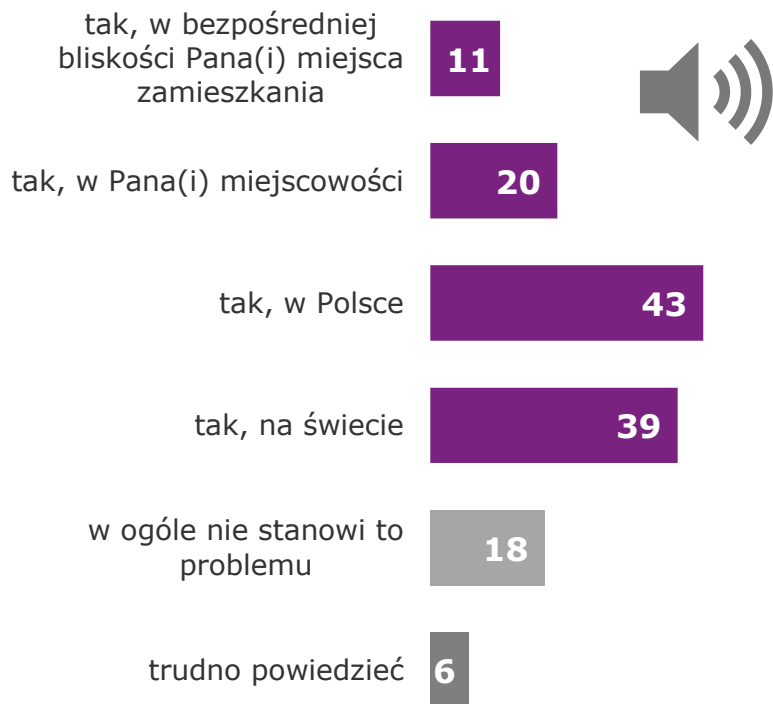
Proszę wskazać, czy poszczególne zjawiska – według Pana(i) – stanowią poważne problemy? (możliwość wskazania wielu odpowiedzi dla każdego problemu)

Respondenci zdecydowanie częściej podzielają opinię, że poszczególne problemy – hałas, uciążliwości zapachowe, czyli tzw. odór oraz nadmiar oświetlenia w nocy – są poważniejsze na skalę krajową niż lokalną – w bezpośrednim sąsiedztwie, w miejscu zamieszkania. Przykładowo, co dziewiąty Polak mówi, że problem hałasu dotyka go bezpośrednio (11%), co piąty ocenia, że jest to poważny problem w jego miejscowości (20%), a prawie co drugi jest przekonany, że jest to istotny problem w Polsce (43%). Najczęściej jako poważny problem na świecie jest wskazywany hałas (39%), nieco rzadziej tzw. odór (uciążliwości zapachowe powodowane przez m.in. użytkowanie instalacji związanej z chowem lub hodowlą zwierząt i drobiu; funkcjonowanie oczyszczalni ścieków, składowanie i lub unieszkodliwianie odpadów itp.; 30%) i nadmiar oświetlenia w nocy (29%). Za istotny problem w Polsce uznawane są najczęściej uciążliwości zapachowe – połowa Polaków (50%) postrzega odór jako poważny problem w naszym kraju. W miejscu zamieszkania Polacy najczęściej mierzą się z problemem hałasu (20%), podobnie jak i w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca zamieszkania (11%).



Czy hałas stanowi poważny problem?

Proszę wskazać, czy poszczególne zjawiska – według Pana(i) – stanowią poważne problemy?



Dane w [%]
N=1022

W opinii Polaków hałas to częściej problem na skalę krajową lub światową niż lokalną, sąsiedzką.

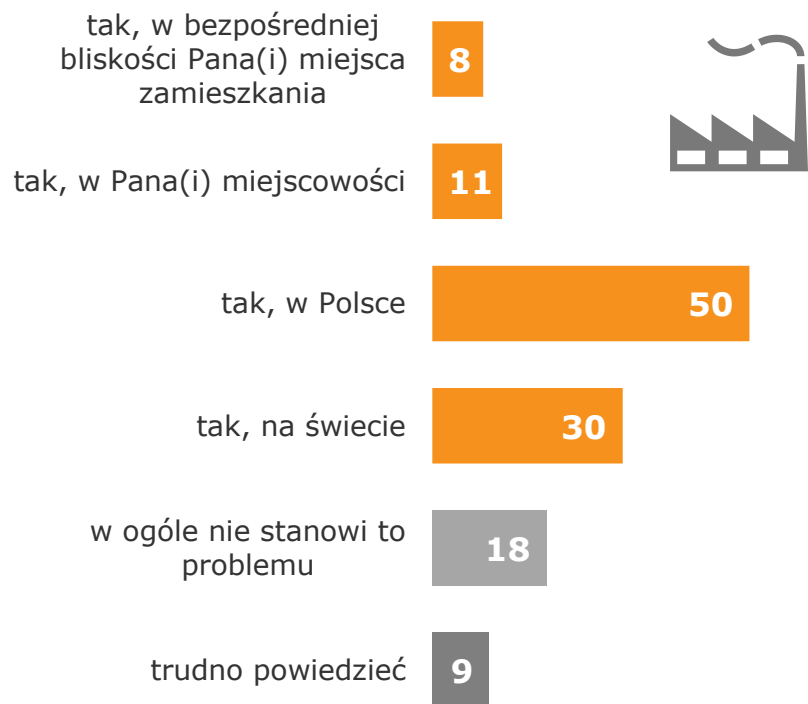
Blisko jedna piąta respondentów uważa, że hałas w ogóle nie stanowi problemu (18%).

Mieszkańcy największych miast częściej niż pozostali przekonani są o tym, że hałas jest poważnym problemem w ich miejscu zamieszkania (40% wobec 20% dla ogółu). Mieszkańcy regionu centralnego częściej niż mieszkańcy innych regionów są natomiast zdania, że hałas jest poważnym problemem na świecie (53% wobec 39% dla ogółu).

Wiek, płeć, wykształcenie, ocena sytuacji materialnej nie różnicują znacząco odpowiedzi respondentów w tym temacie.

Czy uciążliwość zapachowa – tzw. odór stanowią poważny problem?

Proszę wskazać, czy poszczególne zjawiska – według Pana(i) – stanowią poważne problemy?



Dane w [%]
N=1022

Połowa Polaków postrzega tzw. odór jako poważny problem w naszym kraju. Niespełna jedna trzecia uznaje również, że jest to problem nie tylko Polski, ale i świata (30%). Blisko jedna piąta badanych (18%) jest jednak przeciwnego zdania i uważa, że uciążliwości zapachowe powodowane przez m.in. użytkowanie instalacji związanej z chowem lub hodowlą zwierząt i drobiu; funkcjonowanie oczyszczalni ścieków, składowanie i lub unieszkodliwianie odpadów itp. w ogóle nie stanowią problemu.

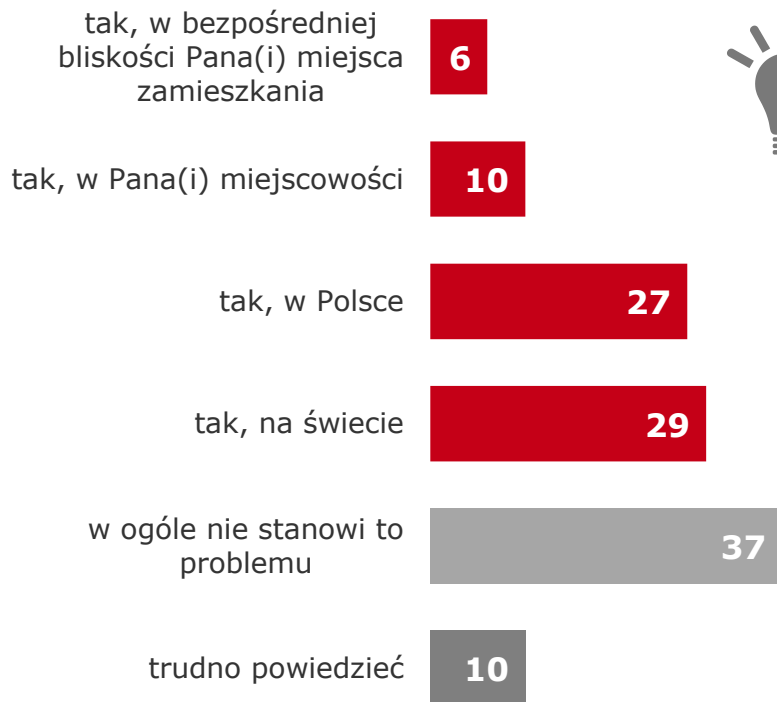
Mieszkańcy miast poniżej 500 tys. ludności częściej niż mieszkańcy największych miast w kraju (powyżej 500 tys. ludności) mówią, że odór jest poważnym problemem w ich miejscu zamieszkania. Opinię tę częściej podzielają również osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i średnim i pomaturalnym częściej niż te z wykształceniem podstawowym.

Mieszkańcy regionów zachodniego, centralnego i południowego częściej niż mieszkańcy innych regionów są zdania, że odór jest istotnym problemem w Polsce. Mieszkańcy regionu północnego częściej mają natomiast trudności z udzieleniem odpowiedzi, a także rzadziej podzielają pogląd, że odór to problem, z którym ludzie borykają się na całym świecie.

Wiek i płeć nie różnicują znacząco odpowiedzi respondentów w tym temacie.

Czy nadmiar oświetlenia w nocy stanowi poważny problem?

Proszę wskazać, czy poszczególne zjawiska – według Pana(i) – stanowią poważne problemy?



Dane w [%]
N=1022

W temacie nadmiaru oświetlenia w nocy Polacy najczęściej są zdania, że nie stanowi to poważnego problemu – odpowiada tak 37% ankietowanych. Co dziesiąty respondent nie ma zdania w tej kwestii (10%).

Polacy dość rzadko zauważają problem nadmiernego oświetlenia w nocy w swojej okolicy – miejscu zamieszkania, sąsiedztwie. Częściej oceniają, że jest to problem na skalę światową (29%) lub krajową (27%).

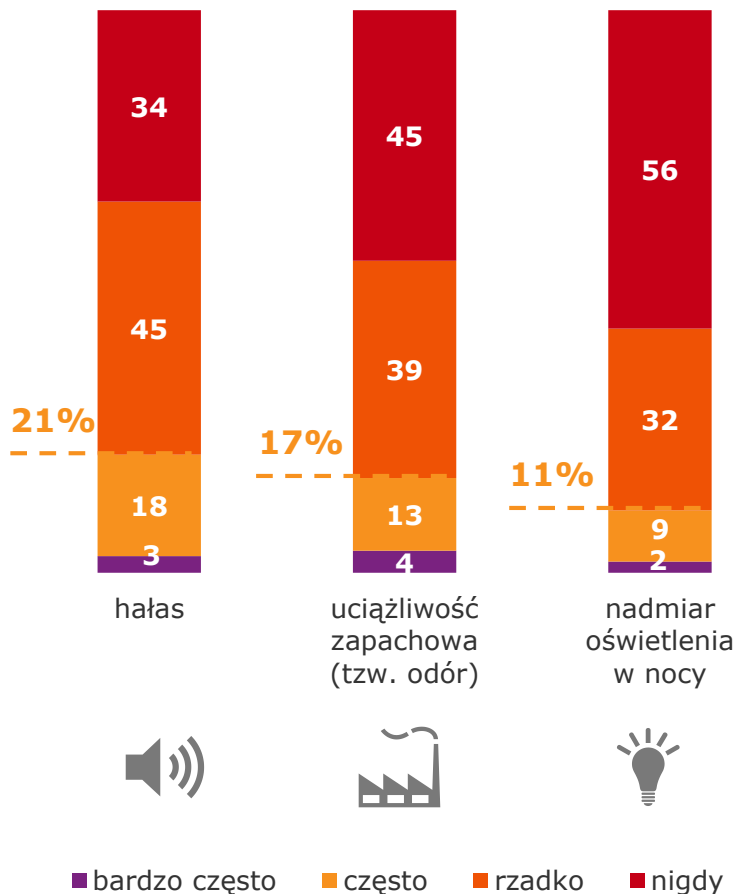
30-latkowie i respondenci w wieku 50 i więcej lat częściej niż 40-latkowie są zdania, że nadmiar światła w nocy w ogóle nie stanowi problemu (ok. 40%).

Problem zanieczyszczenia światłem rzadziej dostrzegają również osoby z wykształceniem podstawowym niż te z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim i wyższym.

Mieszkańcy miast powyżej 100 tys. ludności, częściej niż mieszkańcy wsi i mniejszych miast, mówią, że nadmiar oświetlenia w nocy stanowi poważny problem w ich miejscu zamieszkania.

Mieszkańcy regionów północnego, wschodniego i centralnego częściej niż mieszkańcy regionu wschodniego mają poczucie, że nadmiar oświetlenia w nocy jest problemem w bezpośredniej bliskości ich miejsca zamieszkania.

Proszę wskazać, jak często w życiu codziennym przeszkadza Panu(i) ...? (możliwość wskazania tylko jednej odpowiedzi dla danego problemu)



Dane w [%] N=1022

W życiu codziennym Polakom rzadko przeszkadzają: hałas (45%), odór (39%) czy też nadmierne oświetlenie w nocy (32%). Jeżeli już często coś Polakom przeszkadza, to jest to częściej hałas (21%) niż uciążliwości zapachowe (17%) czy nadmiar oświetlenia w porze nocnej (11%). Przy czym tylko nieliczni respondenci deklarują, że bardzo często na co dzień przeszkadza im poszczególne problemy – odsetek takich osób wynosi kolejno 2%, 3% i 4%.

Osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym częściej niż pozostałe deklarują, że hałas im nigdy nie przeszkadza w życiu codziennym. Podobnie jest w przypadku mieszkańców regionu wschodniego oraz wsi i miast poniżej 500 tys. ludności – częściej niż pozostali mówią, że w zasadzie nigdy nie dokucza im hałas. Mieszkańcy regionu centralnego częściej niż mieszkańcy innych regionów mają poczucie, że rzadko przeszkadza im hałas (52% wobec 45% dla ogółu). Co ciekawe, to osoby młode – 20-latkowie częściej niż 50-latkowie mówią, że często w życiu codziennym przeszkadza im hałas (13% wobec 22%).

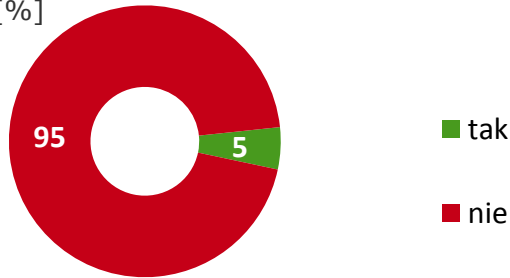
Osoby z wykształceniem podstawowym częściej deklarują, że na co dzień nie przeszkadza im tzw. odór (56% wobec 45% dla ogółu). Mieszkańcy wsi częściej niż mieszkańcy miast deklarują, że odór często uprzykrza im codzienne życie. Z deklaracji respondentów można też wywnioskować, że mieszkańcy regionu zachodniego i północnego częściej narażeni są na uciążliwości zapachowe – częściej udzielają odpowiedzi „bardzo często” (odpowiednio 10% i 6%).

Jeśli chodzi o nadmiar światła w nocy, to osoby z wykształceniem podstawowym częściej niż inni mówią, że ten problem w zasadzie ich nie dotyczy (71% wobec 56% dla ogółu). Podobnie jest w przypadku mieszkańców regionu wschodniego, wsi i miast poniżej 500 tys. ludności. Wiek i płeć nie różnicują znacząco odpowiedzi respondentów w tym temacie.

Zanieczyszczenie światłem

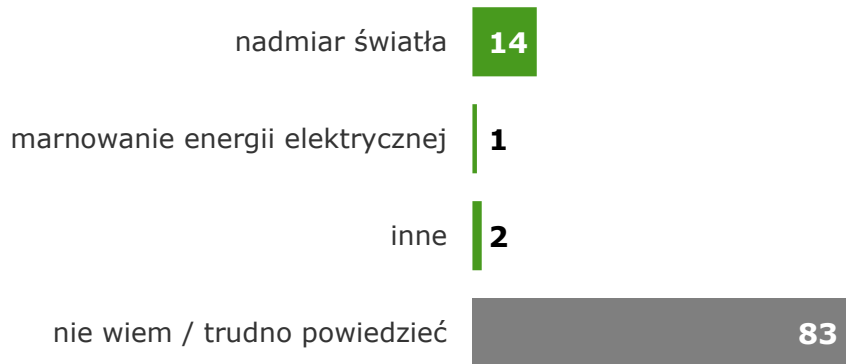
Czy słyshał(a) Pan(i) o zjawisku zanieczyszczenia światłem? (możliwość wskazania tylko jednej odpowiedzi)

Dane w [%]



N=1022

Z czym kojarzy się Panu(i) zjawisko zanieczyszczenia światłem? (pytanie otwarte)



N=1022

Wśród ogółu Polaków tylko 5% słyshało o takim zjawisku jak zanieczyszczenie światłem. Zdecydowana większość respondentów (83%) nie umie też powiedzieć, z czym im się kojarzy to zjawisko. Tylko 14% badanych odpowiada ogólnie: „nadmiar światła”, a jednemu na stu (1%) nazwa ta kojarzy się z marnowaniem energii elektrycznej.

Osoby z wyższym wykształceniem częściej niż inne deklarują, że słyshały o zjawisku zanieczyszczenia światłem (13% wobec 5% dla ogółu).

Wiek i płeć nie różnicują znacząco odpowiedzi respondentów w tym temacie.

Najmłodszy (w wieku 15-19 lat) i najstarszy (w wieku 60 i więcej lat) respondenci częściej niż 20- i 30-latkowie nie wiedzą, z czym mogłoby się im kojarzyć zjawisko zanieczyszczenia światłem. Podobnie jest w przypadku osób z wykształceniem podstawowym, zasadniczym zawodowym oraz średnim i pomaturalnym – częściej niż osoby z wyższym wykształceniem mają problemy z udzieleniem konkretnej odpowiedzi.

Proszę wskazać, jakie Pana(i) zdaniem są 3 najpoważniejsze konsekwencje związane z nadmiarem oświetlenia w nocy w przestrzeni publicznej? (możliwość wskazania max. 3 odpowiedzi)



N=1022

Połowa Polaków (53%) za najpoważniejszą konsekwencję wynikającą z nadmiaru oświetlenia w nocy w przestrzeni publicznej uważa marnowanie energii elektrycznej. Dwóch na pięciu respondentów wskazuje również negatywny wpływ na zdrowie ludzi np. bezsenność. Jedna czwarta Polaków (27%) widzi także ryzyko negatywnego wpływu na zwierzęta np. zaburzenie orientacji przestrzennej owadów i ptaków, jedna piąta (19%) zaś zwraca uwagę na negatywne oddziaływanie na roślinność w przestrzeni publicznej. Najrzadziej Polacy „martwią się” zmianą charakteru krajobrazu.

Nieco ponad jedna piąta zapytanych (22%) ma trudności z udzieleniem konkretnej odpowiedzi i mówi „nie wiem/ trudno powiedzieć”. Odsetek ten jest spory i świadczy o tym, że pytanie sprawiło ankietowanym kłopot.

Wiek i płeć nie różnicują znacząco odpowiedzi respondentów w tym temacie. Znaczący wpływ ma tutaj jednak wykształcenie. Osoby z wykształceniem wyższym częściej niż pozostali uważają, że najpoważniejszymi konsekwencjami związanymi z nadmiarem oświetlenia w nocy w przestrzeni publicznej są: negatywny wpływ na zdrowie ludzi np. bezsenność (59% wobec 42% dla ogółu) oraz marnowanie energii elektrycznej na zbędne oświetlenie (62% wobec 53% dla ogółu). Mieszkańcy wsi oraz mniejszych miejscowości (do 20 tys. ludności) częściej niż pozostali udzielają odpowiedzi „nie wiem/ trudno powiedzieć”.

Proszę wskazać rozwiązania, które był(a)by Pan(i) skłonny(a) zaakceptować, aby przyczynić się do **ograniczenia zanieczyszczenia świetlnego** w Pana(i) okolicy:
(możliwość odpowiedzi tak/nie dla każdego rozwiązania z listy)



Jedna czwarta Polaków (25%) nie chce ograniczać ilości używanego światła w swojej okolicy. Pozostali – trzy czwarte badanych – byliby skłonni zaakceptować pewne rozwiązania, by ograniczyć zanieczyszczenie świetlne.

Jedna trzecia Polaków (33%) zgodziłaby się z wprowadzeniem zakazu podświetlenia wielkopowierzchniowych reklam w późnych godzinach nocnych. Niewiele mniej osób zaakceptowałaby wymianę lamp ulicznych na lampy kierujące światło tylko w dół i tylko na obszar, który jest celem oświetlenia (28%) lub na takie, które są wyposażone w czujniki ruchu (27%). Jedna czwarta respondentów (26%) byłaby za zmniejszeniem mocy oświetlenia ulic/parków/skwerów w późnych godzinach nocnych. Dość liczna grupa zaakceptowałaby również wprowadzenie zakazu oświetlenia niektórych obiektów w nocy (22%), wyłączenie oświetlenia ulic/parków/skwerów w późnych godzinach nocnych (17%), czy wprowadzenie zakazu iluminacji obiektów zabytkowych/ architektonicznych (16%).

Wiek i płeć nie różnicują znacząco odpowiedzi respondentów w tym temacie. Osoby słabiej wykształcone (z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym) częściej niż te z wykształceniem wyższym mówią, że nie chcą ograniczać ilości używanego światła w ich okolicy.

Proszę wskazać rozwiązania, które był(a)by/byłby Pan(i)/Pan skłonny(a) zaakceptować, aby przyczynić się do **ograniczenia hałasu** w Pana(i) okolicy: *(możliwość odpowiedzi tak/nie dla każdego rozwiązania z listy)*

budowanie ekranów akustycznych **30**

wprowadzenie ograniczania ruchu samochodowego **27**

wprowadzenie ograniczeń prędkości dla pojazdów mechanicznych **27**

budowanie w miastach sieci dróg rowerowych oraz ciągów pieszych **26**

wymiana elewacji budynków i okien na nowe, o dużej izolacyjności dźwiękowej **23**

wyznaczenie strefy ciszy, czyli obszaru, w których dozwolone będzie poruszanie się wyłącznie cichymi pojazdami **22**

wprowadzenie ograniczeń dla działalności nocnej gastronomii, dyskotek, czy torów wyścigowych **20**

nie chcę ograniczać hałasu w mojej okolicy **20**

N=1022 Dane w [%]

Ośmiu na dziesięciu Polaków (80%) byłoby skłonnych zaakceptować pewne rozwiązania, mające na celu ograniczenie hałasu w okolicy miejsca zamieszkania. Jedna piąta Polaków reprezentuje przeciwną postawę – 20% badanych nie chce ograniczać hałasu w swojej okolicy.

Na podstawie odpowiedzi respondentów nie można wskazać jednego lub dwóch rozwiązań, które cieszyłyby się największą akceptacją społeczeństwa. Poziom akceptacji dla poszczególnych rozwiązań znajduje się na podobnym poziomie – między 20% a 30%. 30% Polaków zaakceptowałoby budowanie ekranów akustycznych, niewiele mniej (27%) – wprowadzenie ograniczenia ruchu samochodowego czy ograniczeń prędkości dla pojazdów mechanicznych. Około jedna piąta badanych byłaby za: wymianą elewacji budynków i okien na nowe – o dużej izolacyjności dźwiękowej (23%), wyznaczeniem strefy ciszy (22%), wprowadzeniem ograniczeń dla działalności nocnej gastronomii, dyskotek (20%).

Kobiety częściej niż mężczyźni byłyby skłonne zaakceptować wprowadzenie ograniczeń prędkości dla pojazdów mechanicznych (30% wobec 24%). 40-latkowie częściej niż pozostali respondenci byłiby za wymianą elewacji budynków i okien na nowe, o dużej izolacyjności dźwiękowej (35% wobec 23% dla ogółu).

Podobnie jak w przypadku ograniczania zanieczyszczenia świetlnego, tak samo w przypadku hałasu, osoby słabiej wykształcone (z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym) częściej niż te z wykształceniem wyższym mówią, że nie chcą ograniczeń w swojej okolicy, a dokładniej ograniczeń hałasu.

Jakie są – według Pana(i) – konsekwencje związane z problemem uciążliwości zapachowej? Proszę wybrać do 2 odpowiedzi. (możliwość wskazania max. 2 odpowiedzi)



Dane w [%]

N=1022

Najczęściej wymienianą konsekwencją związaną z problemem tzw. odoru jest ogólny dyskomfort, o którym wspomniało trzech na pięciu respondentów (61%). Na drugim miejscu pojawia się negatywny wpływ uciążliwości zapachowych na zdrowie ludzi (41%). Pozostałe konsekwencje są wskazywane zdecydowanie rzadziej, jak np. spadek jakości i przydatności gruntów (17%), zmiana zachowań zwierząt (13%).

5% Polaków uznaje natomiast, że uciążliwość zapachowa nie powoduje żadnych negatywnych konsekwencji. Prawie dwa razy liczniejsza grupa osób – 9% nie ma jednoznacznej opinii na ten temat i odpowiada: „nie wiem, trudno powiedzieć”. Częściej mówią tak osoby z wykształceniem podstawowym (14%) niż te z wykształceniem średnim i pomaturalnym (8%) lub wyższym (7%).

Mieszkańcy największych miast w Polsce (powyżej 500 tys. ludności) częściej niż pozostali wskazują, że główna konsekwencja uciążliwości zapachowej to ogólny dyskomfort (71% wobec 61% dla ogółu). Mieszkańcy małych miast (do 20 tys. ludności) częściej niż inni zwracają uwagę na problem związany ze spadkiem jakości i przydatności gruntów (26% wobec 17% dla ogółu).

3

Aneks



Problem hałasu, odoru i
zanieczyszczenia światłem

© TNS Listopad 2015



Nazwy regionów i województwa



Regiony i województwa:

- **północny** – pomorskie, zachodniopomorskie
- **wschodni** – lubelskie, podkarpackie, podlaskie, warmińsko-mazurskie
- **zachodni** – kujawsko-pomorskie, lubuskie, wielkopolskie
- **centralny** – łódzkie, mazowieckie, świętokrzyski
- **południowy** – dolnośląskie, małopolskie, opolskie, śląskie

Informacje kontaktowe



Dorota Kachaniak
Research Executive
Associate
dorota.kachaniak@tnsglobal.com
22 598 97 99



Joanna Skrzyńska
Account Manager
joanna.skrzynska@tnsglobal.com
22 598 96 73

TNS Polska | ul. Wspólna 56 00-687 Warszawa | <http://www.tnsglobal.pl>



Problem hałasu, odorów i
zanieczyszczenia światłem

© TNS Listopad 2015

